

Гореспоменатитѣ комисии ще представляватъ Главните Съюзни и Сдружени Сили предъ Българското правителство по всичко, което

Les Commissions susmentionnées présenteront auprès du Gouvernement bulgare les Principales Puissances alliées et associées, pour tout

4.- Да гарантира извършването на прегледите отъ членовете на комитета, както и тия на допълнителните експерти предвидени по-горе въ § 2.

5.- Да имъ осигури настаниването въ подходящи помѣщения, срещу заплащане,

6.- Да имъ даде дипломатически привилегии, както и на помѣщенията правото на екстериториалност.

7.- Да изпраща при искане офицеръ за свръзка, който да придружава персонала на комитета презъ време на инспектиранията.

Разноски. Тѣ ще бѫдатъ за смѣтка на контролиранитѣ правителства.

Встъпване въ длъжността на гаранционния комитетъ. Гаранционния комитетъ ще бѫде конституиранъ въ Виена на 15 Декември и ще трѣбва презъ втората половина на м. Декември да приеме дѣлата и архивите отъ ликвидационните органи въ Виена и София, както и отъ Военно-Контролната Комисия въ Бугариа съ разчетъ да може отъ 1 Януари 1923 год. да замѣсти тия органи на комисията.

Понеже България отказа да приеме контролътъ чрезъ гаранционенъ комитетъ, въпроса се отнесе до О. на Н.. Представителя на България въ Бернъ, молѣ Секретариата на О. на Н. да се ускори разглеждането на въпроса по прилагане на чл. 104 отъ М. Договоръ, като се впиши въ дневния редъ на най-близката сесия на Съвета.

На 21 Мартъ 1923 год. Секретариата изпраща едно копие отъ българското искане до председателя на Посланическата Конференция въ Парижъ. На 30. III. 1923 год. Посланическата Конференция отговаря на Секретариата на О. на Н. и изпраща три предложения къмъ своя „ответъ“, които моли да се взематъ предвидъ при разглеждане на повдигнатия въпросъ.

Посланическата Конференция въ писмото си отъ 30. III. 1923 год. до Секретариата казва, какво писмото на легацията въ Бернъ до О. на Н. изненадало конференцията; подчертава че клаузите на М. Договоръ не сѫ напълно изпълнени и че съ замѣстването на ликвидационния органъ съ гаранционенъ комитетъ, който по принципъ биль приетъ въ България, Съюзните Сили желаели да улеснятъ последната при изпълнението на задълженията й. Отъ второто предложение къмъ писмото на Посланическата Конференция отъ 30. III. 1923 год. се виждало, че България не е изпълнила нейните клаузи. При тия условия Съюзените Сили си запазвали правото по М. Договоръ. „Дѣйствуващи така тѣ имали съзнанието, че услужватъ на клаузите на мира“.

Повдигнатия въпросъ отъ България бѣ разглежданъ отъ Съвета на О. на Н., който на 23. IV. 1923 год. се обяви за некомпетентенъ по въпроса. По такъвъ начинъ ликвидационния контроленъ органъ остана да сѫществува въ България и за въ бѫдеще.

Следъ изтичането на една година, Секретариата на Обществото на Народите съобщава, какво по искането на Велико-Британското правителство, въпроса за контрола по чл. 104 отъ Мирния Договоръ биль вписанъ въ дневния редъ на Съвета на Обществото на Народите и иска документи отъ България по тоя въпросъ, за да бѫде разгледанъ отъ Съвета на Обществото на Народите. Презъ м. Юни с. г. Съвета започна своята работа и взе решение, заинтересуваните страни да не се допускатъ при разискванията. Малкото Съглашение настоя да бѫде допуснато въ заседанията, но искането му бѣ отклонено. На 17 Юни 1924 год. въпросътъ за прилагането на чл. 104 отъ Нъйиския договоръ се подложи на разискване. Лордъ Палмъръ разви тезата, че е крайно време О. Н. да влезе въ ролята си. Французкия делегатъ подържаше сѫщото. Съ резолюция се реши постоянната комисия на военните морски и въздухоплавателни работи да представи на Съвета на О. Н. докладъ за практическото организиране на контролата. Възложи се сѫща на една юридическа комисия да се произнесе по искането на заинтересуваните държави да участвуватъ въ този контролъ. Презъ сесията на Събранието на Обществото на Народите отъ Септември 1924 год. проектътъ бѣха представени и разгледани. Най-после, съ протоколъ отъ 27. IX. 1924 год. се взе решение щото контролътъ на разоръжените страни да мине всецѣло въ ръцетъ на О. Н.